

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Mo Yan

Femeia
cu buchetul
de flori

și alte povestiri

Traducere din chineză și note de
LUMINIȚA BĂLAN

HUMANITAS
fiction

Redactor: Ștefania Nalbant
Coperta: Angela Ionescu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: George Șerban
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

MO YAN

MUZHI KAO, 1998; *CHANG'AN DADAO SHANG DE QI LÜ MEIREN*, 1998;
BAI YANG LIN LI DE ZHANDOU, 1998; *QI YU*, 1989; *HUAIBAO XIANHUA DE*
NÜREN, 1991; *BAI MIANHUA*, 1991; *YOU MO YU QUWEI*, 1992; *TIANCAI*,
1991; *AOXIANG*, 1991; *TIE HAIZI*, 1991

Copyright © Mo Yan, 1989, 1991, 1992, 1998

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2016, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MO YAN

Femeia cu buchetul de flori și alte povestiri / Mo Yan;

trad. și note de: Luminița Bălan. – București: Humanitas Fiction, 2016

ISBN 978-606-779-092-4

I. Bălan, Luminița (trad.) (note)

821.581-32=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

Cătușe la degetele mari

1

Era aproape de crăpatul zorilor când Ayi s-a trezit din somn auzindu-și mama cum vomită. În bătaia razelor de lună ce se strecurau prin fereastră a văzut-o stând în genunchi pe marginea patului, cu burta sprijinită pe pernă; se ținea cu amândouă mâinile de perdea, cu gâtul întins, asemenea unei lebede. Vărsa ceva verde, lucios, cu miros greu. Băiatul a sărit de pe *kang*¹ și a scos jumătate de polonic de apă din butoi, spunându-i cu blândete:

— Bea un pic!

Mama a întins mâna, cu gândul să ia polonicul, însă numai a agitat-o puțin în aer, după care a lăsat-o în jos, istovită. Spasmele îi scuturau trupul și din nou a început să verse violent.

— Ayi... a murmurat ea cu un suspin, fiule, peste mama a dat boală grea, mă tem că n-am s-o mai duc mult...

Cu ochii împăienjeniți de lacrimi, băiatul și-a făcut curaj și i-a răspuns:

— Nu mai spune vorbe dintr-astea rele, nu-mi place să te aud zicând așa! Mă duc la unchiul Hu să iau niște bani cu împrumut, apoi trag o fugă până în târg și-l aduc pe doctor.

Mama și-a înălțat capul. Era mai palidă decât lumina lunii și a spus, cu privirea adumbrită, ațintită asupra lui Ayi:

1. Pat de cărămidă construit în prelungirea cuptorului, care se încălzește iarna, prezent în casele vechi din nordul Chinei, unde este deosebit de frig în timpul iernii.

— Fiule, nu împrumutăm nici un ban. În viața asta... noi nu împrumutăm bani...

Nici nu și-a isprăvit bine vorba, că și-a scos din păr două ace de argint și i le-a dat lui Ayi.

— Acele astea de păr sunt de la bunica ta. Ia-le și vinde-le, ca să-mi cumperi două leacuri... Mama a trăit destul, pe când tu, băiatul meu, abia ai împlinit opt ani...

A bâjbâit sub *kang* și a scos o hârtie mototolită.

— Asta e rețeta de data trecută, a precizat ea.

Ayi a luat-o și, privind chipul mamei, scaldat de lumina lunii, pe jumătate acoperit de părul răvășit, a spus:

— Am fugit, acuși sunt înapoi.

A dat pe gât apa rece din polonicul pe care l-a pus apoi într-un borcan, după care a vârât în sân, cu mare băgare de seamă, acele de păr și rețeta.

— Măicuță, eu am luat-o din loc, a spus copilul cu voce sigură, ștergându-se la gură.

Cum mergea el așa pe drumul poleit de razele strălucitoare ale lunii, privea umbra sfirijită – când mai alungită, când mai chircită – pe care o așternea trupul lui firav pe pământ. În timp ce satul dormea, cufundat în tăcere, luna își cernea lumina, aproape cu foșnet, peste crestele copacilor. A luat-o tiptil prin fața curții unchiului Hu, ținându-și respirația, de teamă să nu-i trezească pe cei doi dulăi fioroși. Însă cu toată grija lui, dulăii l-au simțit și s-au pornit pe un lătrat groaznic, ițindu-și căpățânile pe sub poarta de fier. La lumina rece a lunii băiatul vedea cum în ochi le scăpărau scânteii verzui, iar colții lor își arătau lucirile argintii. Ayi a înșfăcat de pe jos o cărămidă și, cuprins de spaimă, s-a dat înapoi. Cei doi câini n-aveau însă chef să se încurce cu el, așa că l-au mai însoțit un pic cu zarva, după care i-au întors spatele, nepăsători. Ayi a răsuflat ușurat și a zvârlit cărămida cât colo. Nici n-a ieșit bine din sat că a rupt-o la fugă. Boarea răcoroasă a zorilor îi umezise hăinuțele subțiri, care deveniseră de-acum precum aripile unui fluture – negre, înmuiate în praf de argint.

A alergat până la cimitirul de la pădurea Han, însă odată ajuns acolo și-a mai domolit pasul. Simțea cum îi bate inima și îi zvâcnește fiecare mușchi, de parcă ar fi fost un iepure ferecat într-o cușcă metalică, fără puțință de scăpare. A ridicat capul și a zărit lampa argintie agățată sus, la fabrica de extracție a uleiului din satul Bazhen. Era ca o steluță verzuie care sclipea neconținut. Hainele îi erau learcă de transpirație, iar burta îi ardea ca mistuită de o pală de foc. A urmat drumul în pantă, năpădit de buruieni, până a coborât pe malul râului Masang. Din pricina secetei ce ținea de-atâția ani, râul nu mai avea ape vijelioase, iar malul era înțesat de pietre rotunde și lucioase, care, scăldate de lumina lunii, își arătau lucirile verzi-albăstrui. Apa se împotmolea în fiecare groapă și scobitură precum argintul viu în curgere domoală. Băiatul a îngenuncheat pe mal și, sprijinindu-se în mâini, și-a întins capul și s-a lăsat în jos ca un căluș dus la adăpat. A sorbit un pic, dar când s-a ridicat și-a simțit burta greoaie și spinarea rece.

S-a întors la drum; mațele îi chiorăiau întruna, iar curând apa rece i-a stârnit sughițul. Ca să scape de el, s-a apăsât pe buric până a început să scuibe din apa băută. Abia atunci și-a amintit de mama, cum stătea îngenuncheată pe *kang* și vărsa sânge, iar în clipa aceea a simțit o durere aprigă ce pune stăpânire pe inima lui. A pipăit degrabă acele de păr și rețeta de la piept, ca să se asigure că sunt la locul lor. Când tocmai se pregătea s-o rupă iar la fugă, a auzit un vaiet jalnic în spatele lui, care i-a dat fiori pe șira spinării și i-a zbârlit părul de pe cap. Cântecul bufniței prevestește moartea cuiva – așa spuneau bătrânii, asta îi spusese cândva și mama. Deodată, ea, cu chipul ei gălbejit, i-a apărut dinaintea ochilor; apoi a deschis gura și a vomitat un sânge negru, vâcos, asemenea catranului topit. Bufnița și-a slobozit iarăși țipătul, ca o chemare prelungă. Fără să vrea, băiatul a întors capul și a zărit în fața unei pietre funerare înalte doi cai de piatră vânjoși, două oi de piatră grăsansă, doi oameni de piatră cu capetele pătrate și altarul acela de piatră lucioasă. Anul trecut, când mama s-a întors de la cules leacuri, l-a găsit odihnindu-se pe un asemenea altar de piatră. Se

spunea că în cimitir erau cândva zeci de chiparoși falnici, dar acum nu mai exista decât unul subțirel de tot. Printre acele negricioase ale pinilor luceau două steluțe înflăcărate – ochii bufniței. Pasărea a scos un vaiet grav, a fâlfâit ușor din aripi și și-a luat zborul în tăcere, doar ca să poposească de îndată pe ogorul cu grâu pângurit.

— Aul a strigat băiatul, doar ca să-și alunge spaima.

Simțea cum i se umflă capul, cum îi vâjâie urechile, căci de acum dăduse uitării durerea de burtă. Fugea tot înainte pe drumul bătut de razele lunii, spre lampa cu lumina argintie și spre satul Balong, care se zărea în ceață.

Când Ayi a intrat în sat, soarele roșu încă nu se ridicase pe cer, însă raze arămii, diafane, își așterneau strălucirea pe caldarâm. Drumul era cufundat într-o liniște desăvârșită, căci nu se zărea nici țipenie de om. Toate prăvăliile, aflate de-o parte și de alta a drumului, era închise, iar stegulețele de la ușa cârciumilor, umezite de roua nopții, atârnav greoaie, lipsite de viață. În vitrinele magazinelor de haine, manechinele despuiate, de proastă calitate, își încruntau sprâncenele. În liniștea aceea copleșitoare, Ayi își auzea tălpile goale cum lipăie la atingerea pietrelor umede, așa că a ridicat picioarele și a călcat ușurel, cu băgare de seamă, ca și cum s-ar fi temut ca nu cumva să tulbure visele cuiva.

Ușa prăvăliei cu leacuri era ferecată și dinăuntru nu răzbătea nici un zgomot. Ayi s-a lăsat pe vine pe scări și a așteptat răbdător. Se simțea ostenit, îi era foame, dar când se gândea că în curând va pune mâna pe leacuri, o mângâiere nespus de duioasă îi alina sufletul. Cum stătea el așa, dintr-odată o durere surdă a pus stăpânire pe picioarele lui, așa că s-a așezat în fund pe scări. Simțea cum i se împăienjenesc ochii. Dinspre capătul drumului se apropia o căruță cu roți șubrede, trasă de un cal roșu ca focul, mânat de-o femeie trupeșă. Răsunetul limpede al copitelor însoțea jucăuș hurducăitul căruței. Calului îi sclipeau ochii de parcă era un tânăr învățăcel grăbit să ajungă la examenele imperiale. Femeia avea ochii somnoroși și de odată a căscat prelung. Căruța s-a oprit în fața prăvăliei cu

leacuri, iar femeia a descărcat două sticle cu lapte. Văzându-l pe Ayi, a spus:

— Dă-te într-o parte, diavole! Un câine bun nu stă în ușa.

Ayi a sărit în picioare și s-a tras lângă ușă, dar a continuat s-o urmărească cu privirea pe femeia care așeza sticlele cu lapte pe trepte, în fața intrării. A simțit cum dinspre hainele ei largi, atârnând pe lângă corp, venea un aer fierbinte.

— Să nu furi laptele și să-l bei, diavole! a mai zis ea, după care s-a întors la căruța și a pornit din nou la drum.

Ayi nu-și mai putea lua privirea de la sticlele acelea, iar mațele îi chiorăiau zgomotos. Izul de lapte se răsucea în fuioare prin aerul dimineții, încolăcindu-se fără încetare, încât pur și simplu îi ploua în gură de atâta poftă. Într-un târziu, băiatul a zărit o furnică neagră care se cocoțase pe gura sticlei și își tot mișca antenele în timp ce sorbăcăia laptele atât de zgomotos de parcă ar fi fost acolo un cârd de rațe grase care își căutau hrana la apă mică.

Pe neașteptate, ușa prăvăliei de leacuri s-a deschis cu zgomot, dar numai pe jumătate, lăsând cale liberă unui bărbat cam chel, care s-a aplecat ușor, a scos mâna ca un clește și a înșfăcat sticlele de lapte. Odată ce au dispărut sticlele, a încetat și zgomotul pe care îl făcea furnica sorbăcând laptele și care aproape că îl adormise pe Ayi. Băiatul a înghițit în sec și a vârat șovăielnic capul pe ușa întredeschisă. L-a văzut pe Chelios cum tocmai se spăla pe față, în timp ce într-un colț al încăperii o pisică se întindea leneșă pe o pungă cu leacuri. Lângă ea torceau câțiva pisoiași pufoși. După ce s-a spălat pe față, bărbatul a ieșit cu ligheanul, moment în care Ayi s-a dat degrabă într-o parte, tocmai la timp, căci apa s-a întins în aer ca o perdea și a aterizat pe drum, cu un pleoscăit răsunător. Ayi s-a gândit că era momentul prielnic să se apropie.

— Unchiule, mama e bolnavă rău și îmi trebuie două punguțe cu leacuri, i-a spus el pe un ton plângăreț.

— Așteaptă la ușă! i-a răspuns Cheliosul cu răceală. La ora opt deschidem.

Și cum se pregătea să intre înapoi în casă, Ayi l-a apucat de poala hainei.

— Ce faci, tuciuriule? l-a apostrofat el pe băiat.

Ayi l-a privit cu ochii lui negri ca smoala, iar apoi a îngenuncheat și a spus:

— Unchiule, te rog, mama a căzut bolnavă și dacă moare, eu rămân orfan.

— Nu mi-am dat seama că ești un fiu așa de pios, a mormăit bărbatul. Și rețeta unde e?

Ayi a scos degrabă rețeta și cele două ace de păr din argint.

— A, nu, nu! La farmacie se vine cu bani. Du-te întâi și vinde acele, iar după aceea întoarce-te cu banii!

Ayi a făcut o plecăciune, lovind cu fruntea de treptele de piatră. Apoi a ridicat privirea și a spus:

— Unchiule, mama scuipă sânge... Dacă moare, eu rămân singur pe lume.

2

Ayi ducea cele două punguțe cu leacuri, legate împreună, de parcă purta în mâini viața mamei, și așa a ieșit în fugă din satul Balong. Ca o mătușică îmbujorată, soarele roșu îl întâmpina înălțându-se încetișor pe cer. Drumul șerpuia de-a lungul râului Masang, urmându-i toate meandrele, o cale ce părea să nu se mai sfârșească. Alerga când mai iute, când mai încet, alerga cu pași mărunți, alerga, alerga, alerga, și chiar dacă îl chinuia foamea, inima îi era copleșită de fericire. Râul era străjuit de-o parte și de cealaltă de câmpuri de grâu, iar ierburile de la marginea drumului se legănau doldora de rouă. În aer plutea un iz vag de iarbă proaspătă, însă mirosul de grâu era mai puternic. Când și când, băiatul ducea leacurile la nas și le mirosea. Aroma se învârtea, se răsucea ca un viermișor și îi ajungea direct la inimă. A ridicat capul și a simțit cum vântul calduț de miazăzi se unduia precum valurile de mătase; l-a plecat și a ascultat cântul păsărilor ce se roteau în toată splendoarea cerului. Când a ajuns la cimitirul de la pădurea Han, a auzit cum de pe malul celălalt răzbătea un strigăt limpede. Atunci

a observat cum pe drumul purpuriu venea într-o goană ne-bună o cireadă de vaci aurii, mânată din urmă de un bărbat deșirat. Să alerge, să alerge până acasă, dar mai întâi să se ducă la mătușa Wang să împrumute vasul pentru fiertul leacurilor! Aproape că simțea în nări mirosul înțepător al leacurilor fierte. Deodată, și-a adus aminte de bufnița aceea și fără să vrea a întors capul și a privit către pinul drept ca lumânarea, care însă a început să se clatine și să se îndoie pe neașteptate, transformându-se într-o flacără aurie și jucăușă. Pe lepedea de piatră de la poalele copacului stăteau doi oameni. Băiatul s-a mai uitat o dată – într-adevăr erau doi oameni acolo.

— Hei, copile, stai pe loc!

Ayi s-a oprit de îndată.

— Ia vino încoace! l-a auzit pe unul dintre ei zicând, iar apoi l-a văzut cum întinde o mână chemându-l.

Ayi s-a apropiat timid și curând a băgat de seamă că în fața lui se aflau un bărbat și o femeie. Bărbatul avea părul cărunt, iar fața stacojie îi era plină de pete maronii. Buzele strânse păreau a avea forma unui cuțit tăios, în timp ce privirea îi era zdrobitoare. Femeia era foarte tânără și avea ochii oblici, surâzători, croiți într-o doară pe chipul palid.

— Drăcușorule, netrebnicule, la ce te uiți? a spus bărbatul cu voce aspră.

Ayi a scuturat din cap, de-a dreptul buimac.

— Cum îl cheamă pe tac-tu?

Vocea bărbatului devenise mai puternică și mai amenințătoare.

— Eu... eu... n-am tată, s-a bâlbâit băiatul.

Bărbatul a rămas nemișcat pentru o vreme, după care a ridicat capul și a început să râdă în hohote.

— Ha, ha, ha! L-ai auzit? Zice că n-are tată. Ce să vezi, n-are tată!

Femeia însă nu-l lua în seamă, ci se ruja rânjind într-o oglinjoară. Ayi simțea cum stomacul i se strânge și a simțit brusc nevoia să urineze. Ca să nu-și dea drumul pe el și să ude pantalonii, a strâns picioarele cât a putut și și-a îndreptat spatele.

Apoi, l-a văzut pe bărbat cum scoate o sticluță fumurie din buzunar, o duce la gură și trage câteva gâturi.

— Ce neisprăvit e ăsta! a zis către femeie.

Ea s-a ridicat leneș și, cu fața în bătaia soarelui, a strănutat, schimonosindu-se într-un mod neobișnuit. Ochii i se umpluseră de lacrimi. Era îmbrăcată într-o fustă purpurie, mototolită, care îi lăsa la vedere picioarele lungi și subțiri, cu genunchi oribili. A aruncat pe lespedea de piatră o carte cu coperta verde, s-a scuturat pe dos și a pornit tăcută prin lanul de grâu. Bărbatul s-a ridicat și el în picioare, moment în care i-au trosnit toate oasele – poc, tros! Ayi l-a văzut apoi cum se apropie, ducând pe spinarea lui mare și ponosită razele strălucitoare ale soarelui de dimineață. Băiatul ar fi vrut să fugă, dar picioarele parcă îi prinseseră rădăcini acolo și într-o clipită bărbatul și-a întins brațul masiv și i-a răsucit încheietura firavă a mâinii. Ayi simțea strânsoarea aceea rigidă și rece ca pe un fier scaldat de roua nopții. S-a zbatut, cu gândul să scape din strânsoarea palmei uriașe, numai că bărbatul îl prinsese cu atâta forță, încât încheietura i-a amortit de-a binelea și cele două pungațe i-au căzut pe jos.

— Lecurile mele... lecurile mamei... a strigat el, însă bărbatul parcă era surd, nici că l-a băgat în seamă, ci a început să-l tragă după el, tot înainte, până a ajuns lângă pin.

Acolo, bărbatul i-a smuls cu putere și mâna cealaltă petrecând-o pe după pin, până l-a făcut să cuprindă în brațe copacul și să-și lipească nasul de coaja aspră. Copilul avea ochii împăienjeniți și nu vedea decât pinul pe care îl îmbrățișa strâns. Bărbatul l-a prins de ambele încheieturi cu o mână și cu cealaltă a scos din buzunar un obiect micuț și strălucitor, care a zornăit limpede în bătaia razelor de soare.

— Demonule, o să te învăț eu minte! Să vezi ce pedeapsă primești dacă te uiți în stânga și-n dreapta când mergi pe drum!

În timp ce asculta vorbele spuse cu atâta asprime de omul dindărătul copacului, Ayi a simțit cum un cerc rece îi prinde

Cuprins

Cătușe la degetele mari	5
Frumoasa care trecea pe bulevardul Chang'an călare pe măgar	32
Bătălia din pădurea plopilor albi	51
Întâlnire surprinzătoare	69
Femeia cu buchetul de flori	73
Bumbacul imaculat	122
Maimuța. Umor și divertisment.	252
Geniul	317
Zbor lin	329
Copilul-Fier	342